

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**

Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 18 januari 2021

Onderwerp Antwoorden Kamervragen over de wettelijk verankering van de Code
zaakstoedeling

Ons kenmerk

3120388

Uw kenmerk

2020Z23330

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

In antwoord op uw brief van 1 december 2020 deel ik u mee dat de schriftelijke
vragen van het lid Van Nispen (SP) inzake de wettelijk verankering van de Code
zaakstoedeling worden beantwoord zoals aangegeven in de bijlage bij deze brief.

De Minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker

**Antwoorden van de minister voor Rechtsbescherming op de schriftelijke vragen van het lid Van Nispen (SP) over de wettelijk verankering van de Code zaakstoedeling.
(ingezonden 1 december 2020, 2020Z23330)**

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Vraag 1
Herinnert u zich nog uw eerdere antwoorden op Kamervragen over de Code zaakstoedeling? 1)

Datum
18 januari 2021

Ons kenmerk
3120388

Antwoord op vraag 1
Ja, die herinner ik mij.

Vraag 2
Waarom heeft u er niet voor gekozen om de zaakstoedeling per wet te regelen?

Vraag 3
Kunt u toelichten waarom de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van Mens (EHRM) aangaande Miracle Europe KFT tegen Hongarije, van 12 januari 2012, nr. 5774/13 toch niet heeft geleid tot een wettelijke verankering van de zaakstoedeling?

Antwoord op vraag 2 en 3

Naar aanleiding van de uitspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) *Miracle Europe KFT t. Hongarije* (12 januari 2012, nr. 5774/13) heb ik onderzocht of deze uitspraak noodzaakt tot nadere wettelijke verankering van de door de Rechtspraak ontwikkelde Code zaakstoedeling, zoals vermeld in mijn antwoord op 20 januari 2020 op uw eerdere vragen hierover.¹ De EHRM-jurisprudentie vereist een systeem voor zaakstoedeling op basis van objectieve, transparante en controleerbare criteria. Uit de EHRM-jurisprudentie vloeit echter niet de eis voort dat deze uitgangspunten of criteria bij wet in formele zin moeten zijn gecodificeerd. De uitwerking van het systeem voor de toedeling van zaken kan in lagere regelgeving plaatsvinden, met een grondslag bevoegdheid in formele wetgeving, zoals het huidige artikel art. 20 lid 1c wet RO. De lagere regelgeving is in dit geval de op 14 februari 2020 gepubliceerde Code zaakstoedeling die de gerechten vervolgens uitwerken in hun bestuursreglementen. Met de publicatie van de Code zaakstoedeling wordt tevens gestand gedaan aan de motie van het lid Van Nispen (Tweede Kamer 2018-2019, 33 861, nr. 26) bij het plenaire debat op 1 februari 2018 in verband met de uitbreiding van de mogelijkheden om ten aanzien van voor het leven benoemde rechterlijke ambtenaren disciplinaire maatregelen op te leggen en tevens andere maatregelen te treffen. In deze motie wordt de regering verzocht om in samenspraak met de Raad voor de rechtspraak te zorgen voor meer transparantie bij de toedeling van zaken aan individuele rechters.

Vraag 4
Eisen het EU-recht en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) niet dat alle zaken aselekt worden toebedeeld?

¹ Kamerstukken II, 2019–2020, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 1413.

Antwoord op vraag 4

Nee, dat is niet het geval. Uit het in vraag drie genoemde EHRM-arrest *Miracle Europe KFT t. Hongarije* vloeit voort dat, wanneer zaken niet aselekt worden toebedeeld, de criteria op basis waarvan zaken dan worden toebedeeld, objectief, transparant en controleerbaar moeten zijn. Uitgangspunt van internationale standaarden, zoals het rapport van de European Commission for Democracy through Law (Venetië Commissie)² en de standaard voor de zaakstoedeling van het Europese Netwerk van Raden voor de rechtspraak³ is dat zaken binnen gerechten in beginsel neutraal en willekeurig worden toebedeeld aan rechters. Daarbij kan de deskundigheid en ervaring van rechters een rol spelen. Ook is er ruimte om rekening te houden met de werkbelasting.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
18 januari 2021

Ons kenmerk
3120388

Vraag 5

Deelt u de mening dat punt 4 van de Code zaakstoedeling (en de toelichting daarop) ruimte laat aan het gerechtshof om in een onbepaald aantal zaken op grond van vage en subjectieve criteria een zaak aan een rechter toe te delen en dat dit derhalve niet leidt tot een voorafbepaalde, transparante en objectieve zaakstoedeling aan rechters?
2)

Antwoord op vraag 5

In punt 4 van de Code zaakstoedeling staat: "De zaken worden in beginsel aselekt aan de rechters toegedeeld. In de zaakstoedelingsregeling wordt bepaald welke categorieën van zaken niet aselekt worden toegedeeld, omdat de toedeling ervan maatwerk vergt." Vervolgens wordt in de toelichting op punt 4 van de Code beargumenteerd waarom en in welke gevallen het nodig kan zijn dat de teamvoorzitter een zaak op maat toedeelt. Voorbeelden die daarvan worden gegeven zijn (potentieel) geruchtmakende zaken, clusters van zaken en vervolgzaken. Daarmee geeft de Rechtspraak invulling aan de eisen die voortvloeien uit de jurisprudentie van het EHRM en de in het antwoord op vraag 4 genoemde internationale standaarden, die ruimte laten om in bepaalde gevallen af te wijken van een willekeurige toedeling van zaken.

Vraag 6

Bent u bereid om de zaakstoedeling alsnog wettelijk te verankeren met een aselekte toedeling? Zo nee, waarom niet?

Vraag 7

Indien het antwoord op vraag 6 nee is, bent u dan wel bereid om minimaal het uitgangspunt van aselekte toedeling van alle zaken in de wet vast te leggen?

Antwoord vraag 6 en 7

Een nadere wettelijke verankering acht ik niet noodzakelijk, zoals ik heb toegelicht in het antwoord op de vragen 2 en 3.

² CDL-AD(2010)004, Report on the Independence of the Judicial System Part I: The Independence of Judges, §§62, 81. Zie ook CDL-AD(2002)026, Opinion on the Draft Law on Judicial Power and Corresponding Constitutional Amendments of Latvia, §70.7.

³ <https://www.ency.eu/articles/76>

Vraag 8

Deelt u de mening dat een transparante, objectieve wijze van zaakstoedeling extra van belang is nu rechters geen invloed hebben op de keuze van de gerechtsbesturen en er door de Raad van State recentelijk een gebrek aan voldoende vertrouwen is geconstateerd tussen de besturen en de werkvloer? 3)

Antwoord op vraag 8

De aanwezigheid van een systeem van zaakstoedeling dat voldoet aan de internationale eisen is onder alle omstandigheden van groot belang in een democratische rechtsstaat.

- 1) Aangangsel van de handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr.1413
- 2) Code zaakstoedeling,
<https://www.rechtspraak.nl/Voor-advocaten-en-juristen/Reglementen-procedures-enformulieren/Paginas/Code-zaakstoedeling.aspx>, punt 4:

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
18 januari 2021

Ons kenmerk
3120388